

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3650/2023
05.12.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Петронијевић из ..., против тужене Српске православне цркве - Патријаршијски управни одбор, чији је пуномоћник Мирослав Николић адвокат из ..., ради поништаја решења и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1104/23 од 17.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 05.12.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1104/23 од 17.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1104/23 од 17.03.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2630/20 од 16.11.2022. године којом је одбијен приговор апсолутне ненадлежности суда за поступање у овој правној ствари (став први изреке), поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду бр. .. од 31.05.2018. године (став други изреке) и обавезана тужена да врати тужиљу на рад, на радно место на којем се налазила у тренутку престанка радног односа, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде (став трећи изреке). Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. и члана 441. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису основани наводи ревидента којима се, са позивом на одредбе Закона о црквама и верским заједницама („Службени гласник Републике Србије“ број 98/06), оспорава судска надлежност у овом спору. Наведеним законом уређена су питања која се односе на правни положај црква и верских заједница и њихову аутономију, тако што је прописано да су цркве и верске заједнице независне од државе и једнаке пред законом, да имају право да самостално уређују и спроводе свој поредак и организацију и да самостално обављају своје унутрашње и јавне послове (члан 6. став 1. и 3). Одредбом члана 8. тог закона уређена су права свештеника, односно верских службеника које бирају и постављају цркве и верске заједнице у складу са својим аутономним прописима (став 1.), којима се регулише вршење свештеничке, односно верске службе (став 2.). Тужиља, која је до отказа уговора о раду била запослена на пословима ... Музеја Српске православне цркве, нема статус верског службеника у смислу члана 8. став 1. Закона о црквама и верским заједницама и на њу се, сагласно члану 2. став 1. Закона о раду, у погледу њеног радно-правног статуса примењују одредбе тог закона. Тужена је оспорено решење о отказу уговора о раду донела применом чланова 179. став 5. тачка 2. и 185. став 1. Закона о раду, а не применом својих аутономних прописа. Зато је спор за поништај решења о отказу тужиљиног уговора о раду, радни спор, чије решавање је у надлежности суда, у којем се примењују правила посебног поступка у споровима из радног односа (чланови 436-441 ЗПП) и материјално-правне одредбе Закона о раду. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП је ревизијски разлог само ако је учињена у поступку пред другостепеним судом. Ревизијом се под ову повреду поступка подводи погрешна примена члана 311. став 2. ЗПП, односно пропуст првостепеног суда да донесе решење којим се тужба сматра повученом јер су са рочишта за главну расправу од 25.11.2011. године изостале обе странке, а пуномоћник тужиље није оправдао свој изостанак, што значи да се ревизијом тврди да је та битна повреда поступка учињена у првостепеном, а не у другостепеном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, између тужиље и Патријаршијског управног одбора Српске православне цркве закључен је 01.03.1992. године уговор о запошљавању, којим је тужиља засновала радни однос на одређено време - до 31.08.1992. године, на пословима ... приправника. Закључењу овог уговора претходила је одлука Светог архијерејског синода од 21.02.1992. године којом је усвојена молба музеја Српске православне цркве да се, ради реализације пројекта који треба да се оствари у 1992. години, ангажује тужиља као дипломирани Тужиља је, по истеку времена за које је означени уговор био закључен, наставила да обавља послове ... Музеја Српске православне цркве, за тај рад тужена је исплаћивала зараду и све до 27.06.2018. године Патријаршијски управни одбор Српске православне цркве је у корист тужиље вршио уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Одлуком Светог архијерејског синода од 23.01.2018. године усвојен је предлог Патријарха о хитности послова на конзервацији, чувању, сређивању и евентуалном публикавању и музеолошкој обради трајне архивске грађе централних дела Патријаршије. Исто тело је 06.02.2018. године донело и одлуку да се, у циљу извршења одлуке од 23.01.2018. године, припреме одговарајућа акта у складу са законом којим ће тужиља бити постављена за референта за послове ... Патријаршијске управне канцеларије. У Правилнику организацији и систематизацији послова организационих јединица централних тела Патријаршије српске од 19.05.2011. године означено радно место систематизовано је у оквиру организационе јединице Патријаршијског управног

одбора - Патријаршијске управне канцеларије (опште одељење) и дат опис послова тог радног места, за које су као услови предвиђени средња, виша или висока стручна спрема, познавање рада на рачунару и три године радног искуства. Тужена је 01.03.2018. године сачинила понуду за закључење анекса уговора о раду којом је, због организације процеса рада, понудила тужили премештај на радно место референта за послове ... у општем одељењу Патријаршијске управне канцеларије. У понуди је наведено да се премештај тужиле врши због посебне и хитне организационе потребе за извршиоцем који ће се посебно бавити конзервацијом, чувањем, сређивањем, публикавањем и музеолошком обрадом трајне архивске грађе централних тела Српске патријаршије, с тим да ће остали елементи њеног радног односа, укључујући и висину зараде која је последњи пут утврђена одлуком Светог архијерејског синода од 13.04.2015. године, остати неизмењени. У понуди је тужили остављен рок од осам радних дана за изјашњење, уз упозорење да одбијање закључења анекса уговора о раду, односно његово непотписивање може имати за последицу отказ уговора о раду. Уз понуду је приложен анекс уговора о раду од 01.03.2018. године којим се мења тачка 2. уговора о запошљавању од 01.03.1992. године, у погледу послова и радног места - наведени су послови референта за послове ... из правилника тужене, а поред њих и послови конзервације, чувања, сређивања, публикавања и музеолошке обраде трајне архивске грађе централних тела Српске патријаршије. Тужили су понуда и анекс уговора о раду уручени 05.03.2018. године, али је она одбила да потпише њихов пријем, због чега су са службеном белешком од тог датума истог дана истакнути на огласну таблу. Решењем од 31.05.2018. године тужили је отказан уговор о раду због одбијања да потпише његов анекс. Означено решење тужили је уручено његовим истицањем на огласну таблу 15.06.2018. године, са које је скинуто 25.06.2018. године. Тужба за поништај решења о отказу уговора о раду понета је 16.08.2018. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у овом спору правилно применили материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 2. Закона о раду прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдани разлог који се односи на потребе послодавца, и то ако одбије закључење анекса уговора о раду у смислу члана 171. став 1. тачке 1-5 тог закона. Према одредби члана 171. став 1. тачка 1. наведеног закона, послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (анекс уговора) ради премештаја на други одоварајући посао због потреба процеса организације рада. Сходно ставу 2. тог члана, одговарајућим послом у смислу става 1. тачка 1. сматра се посао за чије се обављање захтева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду. Према члану 179. став 4. Закона о раду, сматра се да је запослени одбио понуду анекса уговора о раду ако не потпише анекс уговора у року из става првог тог члана, који не може бити краћи од осам радних дана.

Тужила није потписала анекс уговора о раду у року од осам радних дана од дана када су јој понуда и анекс уговора уручени, због чега је наступила правна фикција одбијања понуде за закључење анекса уговора из члана 172. став 4. Закона о раду и настао отказни разлог предвиђен чланом 179. став 5. тачка 2. тог закона. Међутим, оспорено решење о отказу уговора о раду из тог разлога није законито. Тужили је понуђен премештај на радно место за које су, супротно члану 24. став 3. Закона о раду, предвиђена три степена стручне спреме, које није одговарајуће радно место у смислу члана 171. став 2. тог закона јер те послове могу обављати и запослени са средњом и вишом стручном спремом, а тужила је уговор о раду који се понуђеним анексом мења

закључила са високом стручном спремом, као дипломирани Осим тога, анексом уговора су пословима тог радног места, наведеним у општем акту тужене о организацији и систематизацији послова, придодати послови конзервације, чувања, сређивања, публикавања и музеолошке обраде трајне архивске грађе централних тела Спрске патријаршије који нису у опису радног места референта за послове Потреба за обављањем тих послова настала је као хитна, што произилази из одлука Светог архијерејског синода од 23.01.2018. године и 06.02.2018. године, које су биле основ да се тужилци понуди закључење анекса уговора о раду. Међутим, ти послови нису садржани у опису послова радних места предвиђених општим актом о организацији и систематизацији послова, а тужена није поступила по члану 11. свог општег акта којим је прописано да ће се увођење нових сталних послова или радних места, или преношење послова са једног на друго радно место извршити путем његових измена и допуна.

Из наведених разлога, по оцени Врховног суда, нису основани наводи ревидента о погрешној примени материјалног права. Тужилца има статус запосленог у значењу из члана 5. став 1. Закона о раду, тако да нису основани ревизијски наводи тужене да је она обављала фактички рад и да зато није активно легитимисана у овом спору. Тужилца је све време примала зараду за свој рад и уплаћивани су јој доприноси за пензијско и инвалидско осигурање до 27.06.2018. године, када је одјављена код Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, из чега произилази да се није радило о фактичком раду који би подразумевао радно ангажовање без уговора о раду или другог акта послодавца о заснивању радног односа. Тужена је и својим поступцима признала постојање радног односа са тужилцем, јер јој је понудила закључење анекса уговора о раду од 01.03.1992. године по правилима за измену уговорених услова рада из Закона о раду. Нема ни погрешне примене одредбе члана 44. став 2. Устава Републике Србије, односно чланова 6. став 3. и 7. став 1. Закона о црквама и верским заједницама јер се Правилник о организацији и систематизацији послова организационих јединица централних тела Патријаршије српске од 19.05.2011. године не може сматрати аутономним прописом тужене, у смислу члана 6. став 3. Закона о црквама и верским заједницама. Тужилин послодавац је Српска православна црква, које има својство правног лица у смислу члана 9. став 1. наведеног закона. Поништајем одлуке о отказу уговора о раду тужена је дужна да врати тужилцу на рад сагласно члану 191. став 1. Закона о раду, на радно место на којем је радила пре понуде анекса уговора о раду, јер исти у том делу није измењен анексом уговора о раду који је тужилца оправдано одбила да потпише због понуђених неодговарајућих послова.

Са свега наведеног, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић